

NATURA 2000-GEBIED: 071 LOEVESTEIN, POMPELD EN KORNSCHE BOEZEM
VERSLAG VELDBEZOEK DD. 8 JUNI 2021

Aanwezig namens Provincie:

Aanwezig namens Terreinbeheerder:

Overige aanwezigen:

Datum bezoek:

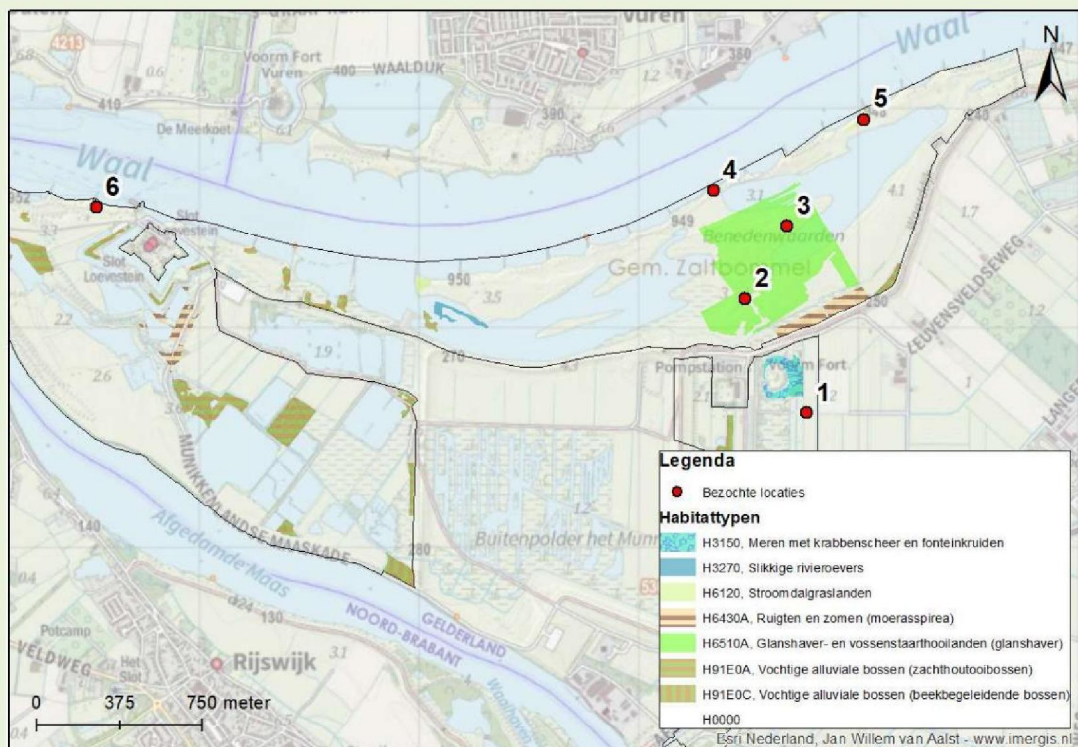
8 juni 2021

Doel

Het jaarlijkse veldbezoek is uitgevoerd om de vinger aan de pols te houden m.b.t. zichtbare ontwikkelingen in de stikstofgevoelige habitattypen. Centraal staat daarbij de vraag of er ontwikkelingen zijn die afwijken van datgene waar in de in het Natura 2000 beheerplan Loevestein opgenomen gebiedsanalyse vanuit is gegaan. Als voorbereiding op het veldbezoek is het beheerplan bestudeerd en is de beheerder bevraagd m.b.t. eerder waargenomen signalen uit het veld. Het beheerplan voor dit gebied geeft aan dat de in het kader van stikstof relevante verzuringsgevoelige habitattypen (H6510A Glanshaverhooiland, H6120 Stroomdalgrasland) alleen voorkomen in deelgebied Loevestein. Het veldbezoek is daarom beperkt tot dit deelgebied.

Bevindingen

Op onderstaande habitattypenkaart zijn de bezochte locaties genummerd. De habitattypen H6510A Glanshaverhooiland en H6120 Stroomdalgrasland zijn bezocht (2, 3 en 5), daarnaast een aantal locaties die potentie hebben voor stroomdalgrasland (zones bij 4 en 6) en de peilbuis in de boezem van Brakel (1).

Glanshaverhooilanden (H6510A)

Het habitatype Glanshaverhooiland (H6510A) komt voor in het oosten van het Natura 2000-gebied (**locatie 2, 3 en ten oosten daarvan**). De begrenzing is anders dan op de habitattypenkaart in dit verslag is weergegeven. De plek waar de nevengeul is gegraven is gecompenseerd door ontwikkeling van Glanshaverhooiland richting het oosten. In het verslag van vorig jaar is een kaartje opgenomen met de locatie van deze compensatie. Er is nog geen nieuwe habitattypenkaart met correcte begrenzing. Door Natuurbalans wordt dit jaar (2021) een vegetatiekartering van het gebied gemaakt. De habitattypenkaart wordt geactualiseerd nadat de vegetatiekartering van het gebied is opgeleverd.

De ontwikkeling van de vegetatie is goed, er zijn geen bijzonderheden ten opzichte van vorig jaar. De vegetatie is kruidenrijk, met onder meer groot streepzaad, margriet, knoopkruid, glanshaver, goudhaver, grote bevernel en karweivarkenskervel (**locatie 2**). Het aandeel gras en de productie worden steeds minder als gevolg van 2-3x per jaar maaien (M2 hooilandbeheer). Afhankelijk van de vegetatie bepaalt de beheerder per jaar of een extra maaibeurt gewenst is. Dit jaar wordt wat later gemaaid vanwege het natte en late voorjaar waardoor de productie later op gang kwam (ten tijde van het veldbezoek was er nog niet gemaaid) en om karweivarkenskervel zaad te laten zetten. Tijdens de maaibeurt wordt een klein deel van de vegetatie langs de randen gespaard t.b.v. met name insecten. In de percelen zelf zou moeilijk inpasbaar zijn bij de huidige beheerder, het gebeurt nu wel langs de randen. **Locatie 3** betreft een groeiplaats van beemd-kroon. Deze staat hier al ruim 30 jaar, maar breidt zich niet uit. Er is in dit deel nooit vaker dan 1x per jaar gemaaid. Overweging is om bij wijze van experiment een deel vroeg te maaien om verspreiding van de soort te stimuleren.

Het gecompenseerde stuk Glanshaverhooiland is al wel gemaaid. Vorig jaar bleek dat de vegetatie op dit stuk nog niet voldoet als habitatype Glanshaverhooiland. Verdere verschraling door middel van 2-3x per jaar maaien en afvoeren is wenselijk.

Stroomdalgraslanden (H6120)

Op de oeverwal langs de Waal is op twee locaties Stroomdalgrasland (H6120) op de huidige habitattypenkaart aangegeven. Het oostelijke vlak (**locatie 5**) is bezocht, net als vorig jaar. Er zijn geen aandachtspunten ten opzichte van vorig jaar. De stroomdalgraslandvegetatie is hier goed ontwikkeld met soorten als zacht vetkruid en brede ereprijs.

Meerdere locaties op en nabij de oeverwal hebben de potentie om zich tot habitatype Stroomdalgrasland te ontwikkelen, zoals bij **locatie 4, ten oosten van 5 en locatie 6**. De oeverwal is grotendeels eigendom van Rijkswaterstaat. Lokaal maaien van verruigde locaties aanvullend op de begrazing zou gunstig kunnen zijn voor de ontwikkeling van stroomdalgrasland op deze plekken. Daarnaast zou de oeverwal intensiever in de zomer begraasd moeten worden. De afgelopen jaren is er niet gemaaid en er is onduidelijkheid bij partijen wie het beheer op zich neemt: Rijkswaterstaat of Staatsbosbeheer. Vanuit Rijkswaterstaat is de wens uitgesproken dat Staatsbosbeheer het beheer van de oeverwal meeneemt. Afgesproken is dat Staatsbosbeheer intern nagaat of zij dit beheer kunnen meenemen. Provincie gaat na welke afspraken er zijn met Rijkswaterstaat over beheer van eigendom met habitatype in de uiterwaarden. Staatsbosbeheer en provincie bespreken hoe deze afspraak vast te leggen en hoe de maatregel financieel geborgd kan worden (via provincie of Rijkswaterstaat).

De oeverwal bij **locatie 6** wordt momenteel alleen in de winterperiode begraasd. De runderen kunnen in het zomerhalfjaar het gebied niet in doordat het fietspad naar het kasteel dan is uitgerasterd. Ze moeten daarvoor dan apart worden ingeschaard. Begrazing (of plaatselijk drukbegrazing) is wel wenselijk voor de ontwikkeling van de vegetatie op de oeverwal, die goede potentie heeft voor de ontwikkeling van habitatype Stroomdalgrasland. Afgesproken is dat Staatsbosbeheer met Free Nature contact opneemt om te bespreken of de runderen apart kunnen worden ingeschaard, of wellicht samen met het overige deel in volledige jaarrondbegrazing. Ook wordt contact opgenomen met de beheerder van Slot Loevestein of er een constructie kan worden bedacht waardoor de oeverwal kan worden bereikt door de runderen tijdens het groeiseizoen. Daarmee zou apart inscharen van het vee in de toekomst niet meer nodig zijn.

Overig

Bij locatie 1 in de boezem van Brakel staat een peilbuis. De waterstanden worden sinds ongeveer 30 jaar gelogd. Echter is de diver in de peilbuis sinds 2014 niet meer uitgelezen, doordat de peilbuis toen niet is opgenomen in het provinciale meetnet. De buis is echter wel belangrijk vanwege de lange meetreeks en het beoordelen van hydrologische effecten van maatregelen in Munnikenland. Afgesproken is dat provincie in het Natura2000-beheerplan opneemt dat deze peilbuis in de toekomst weer structureel gaat worden uitgelezen. Vooruitlopend daarop organiseert provincie dat de buis op korte termijn alvast wordt uitgelezen om de data van de afgelopen jaren veilig te stellen.

Langs de Munnikenlandse Maaskade (weg naar Loevestein) is klei gewonnen op een perceel dat voorheen van een particuliere eigenaar was, en recent in eigendom van Staatsbosbeheer is gekomen. Staatsbosbeheer benoemt de potenties voor dit terrein uitgaand van de Natura 2000 doelen.

Een algemeen aandachtspunt dat naar voren kwam in het veldbezoek, is dat de Natura2000-doelstelling voor habitattypen Glanshaverhooiland de beheerder maar beperkt uitdaagt om de kwaliteit van een vegetatie optimaal te ontwikkelen. De vegetatie voldoet al vrij snel aan de minimumeis voor een goed ontwikkeld Glanshaverhooiland-habitattypen. Het is wenselijk om meer te sturen op optimaliseren van de natuurwaarden van dit habitattypen, bijvoorbeeld op het vergroten van het aantal typische soorten en andere kenmerkende soorten van het habitattypen. Dit gaat goed samen met optimaliseren van het aantal kwaliteitssoorten van het overeenkomstige SNL-beheertypen, zoals Staatsbosbeheer momenteel nastreeft bij de Glanshaverhooilanden in Loevestein door maximaal te maaien en af te voeren.

Conclusies 2021

De habitattypen in het Natura 2000-gebied laten een beeld zien dat overeenkomt met de gebiedsanalyse uit het Natura2000-beheerplan. De habitattypenkaart dient geactualiseerd te worden. De actualisatie zal worden uitgevoerd na de uitvoering van de vegetatiekartering in 2021.

Actiepunten zijn:

- Meerdere locaties op en nabij de oeverwal hebben de potentie voor habitattypen Stroomdalgrasland, maar het beheer is nog niet optimaal. Om dit te optimaliseren zijn afspraken nodig die leiden tot een hogere begrazingsdruk in combinatie met lokaal maaien van ruigtes op de potentiële stroomdalgrasland locaties. De stroomdalgraslanden zijn grotendeels in eigendom van RWS. RWS zou graag het beheer aan Staatsbosbeheer overlaten, Staatsbosbeheer verkent intern of dit mogelijk is. Provincie regelt goede afspraken.
- Staatsbosbeheer neemt contact op met Free Nature om te bespreken of de runderen apart kunnen worden ingeschaard op de oeverwal in het westen van het Natura2000-gebied, of wellicht samen met het overige deel in volledige jaarrondbegrazing.
- Staatsbosbeheer neemt contact op met de beheerder van Slot Loevestein om te bespreken of er een constructie kan worden bedacht waardoor de oeverwal in het westen van het Natura 2000 gebied ook in het zomerhalfjaar kan worden bereikt door de runderen. Daarmee zou apart inscharen van het vee in de toekomst niet meer nodig zijn.
- Provincie Gelderland zorgt dat de peilbuis in de boezem van Brakel wordt uitgelezen op korte termijn. Ook wordt in het Natura2000-beheerplan geborgd dat deze peilbuis in de toekomst structureel wordt uitgelezen.
- Staatsbosbeheer benoemt de potenties voor het perceel waar klei is gewonnen langs de Munnikenlandse Maaskade, uitgaand van de Natura 2000 doelen.
- Volgend jaar worden bij het veldbezoek de resultaten van de vegetatiekartering besproken (actie Provincie Gelderland).

Actiepunten uit verslagen voorgaande jaren, stand van zaken n.a.v. veldbezoek 2021

- 2017: Op termijn dient er door de provincie te worden nagegaan of het areaal Glanshaverhooiland zich voldoende ontwikkelt.
2018 t/m 2021: De provincie zal na uitvoering van een vegetatiekartering (2021) een nieuwe habitattypenkaart opstellen. Het compensatiedeel gaat mee in de vegetatiekartering en in de PAS soorten monitoring.

- 2018: Na uitvoering van maatregel M3 (aanvullend maaien) is monitoring van belang om de effecten van het beheer vast te leggen (maatregel M4: monitoring vegetatieontwikkeling).
2019 t/m 2021: Blijft staan, maatregel is op oeverwal nog niet uitgevoerd.
- 2018: Het is wenselijk om te starten met aanvullende beheermaatregelen voor het behoud en de ontwikkeling van het stroomdalgrasland. Uitgegaan wordt van aanvullend maaien (M3) en eventueel drukkbegrazing. Knelpunt is nu de gerezen onduidelijkheid over wie (Staatsbosbeheer of Rijkswaterstaat) verantwoordelijk is voor het beheer van de oeverwal. Als dit niet op korte termijn duidelijk wordt, kunnen aanvullende beheermaatregelen (M3) niet op tijd worden uitgevoerd. De provincie is dit nog aan het uitzoeken.
2021: Staatsbosbeheer gaat intern na of zij de aanvullende beheermaatregelen in de terreinen van Rijkswaterstaat kunnen meenemen. Zo ja, dan wordt met Provincie Gelderland bekeken hoe dit vast te leggen en financieel te regelen (via provincie of Rijkswaterstaat).

Dit verslag is vastgesteld door:

.....
Handtekening

(datum)

.....
Handtekening

(datum)